

Laat je leiden door God

Preek over 2 Samuël 12

Te lezen: 2 Samuël 12:1-23 en 1 Korinthiërs 14: 23-25
6 december 1992

Vanmorgen alweer de zevende prediking in de serie die gaat over Gods leiding in een mensenleven. Opnieuw staat David model. We lezen aan de levensgeschiedenis van David af hoe Gods leiding in het leven werkt.

Het begint al meteen in het eerste vers van 1 Samuël 12: 'En de Here zond Nathan tot David'. God geeft vaak leiding aan je leven door een ander mens op je pad te brengen. Zo kreeg David bezoek van Nathan. Nathan droeg een mooie naam. Nathan betekent: 'Hij heeft gegeven', waarin die 'Hij' op God slaat. Ik denk dat velen van u zich namen van mensen herinneren waarvan u zegt: 'die-en-die was voor mij in een heel moeilijke periode in mijn leven een Nathan en Godsgeschenk!' Een mens die oog had voor uw situatie. Die een luisterend oor had. Een helpende hand. Een huisdeur die open ging. Zulke mensen zijn een geschenk van God die je verder helpen. Dat is leiding: verder geholpen worden in je leven.

God leidde David op zijn levensweg verder door Nathan naar hem toe te sturen. Nathan was een Godsgeschenk van een heel speciaal soort. Nathan was profeet. Een profeet is doorgaans niet wat wij een 'pastoraal type' noemen. Geen brede schouder om tegen aan te leunen en wat te huilen. Een profeet is ook geen psycholoog of psychiater. Psychologen zijn invoelende en begrijpende lieden die je diepste zielenroersels omhoog halen en je helpen daar inzicht in te krijgen. Als je in de problemen zit, kunnen gesprekken met zo'n vakman heel goed een onderdeel zijn van Gods leiding in je leven. Maar een profeet gaat heel anders te werk.

Nathan loopt het koninklijk paleis binnen en gaat regelrecht naar David toe. Hij kijkt David recht in de ogen en begint zonder veel plichtplegingen een verhaal te vertellen dat een appél op de koning doet. De koning functioneerde in Israël ook als rechter. De koning was er verantwoordelijk voor dat iedere Israëliet - niet alleen de rijke maar ook de arme - zijn recht kreeg. Het verhaal dat Nathan vertelt, mobiliseert de edelste en koninklijkste gevoelens die in David leven. Nathan vertelt de hartverscheurende geschiedenis van een rijke man die te gierig was om zijn bezoek een maaltijd uit zijn eigen voorraadschuren voor te zetten. Hij laat een lammetje weghalen bij een arm gezin. Vader en moeder hadden het lammetje zelf met de fles gevoed. Voor de kinderen was het een speelkameraadje. Je ziet in dat huis ineens de deur openzwaaien en twee knechten van die rijke man hun handen uitstrekken naar dat diertje om er lamsbout van te maken!

Alles wat in David koning en rechter is komt ogenblikkelijk in het geweer. Hij vliegt op en roept verontwaardigd uit: 'Zo waar de Heer leeft: de man die dat gedaan heeft verdient de doodstraf! Maar éérs moet hij dat lam viervoudig aan dat arme gezin vergoeden; zo staat het in de wet van Mozes!'

Als je bij 2 Samuel 12 de levensgeschiedenis van David indrinkt, is je eerste reactie: David is nog eens een echte koning! Een regeringsleider uit één stuk. Niet corrupt. Daar kan de Braziliaanse president nog wat van leren! Maar wie éérs 2 Samuël 11 gelezen heeft, schrikt zich rot. Daar wordt het verhaal van David en Bathseba verteld. In 2 Samuël 12 is David koning en rechter in functie. En alles functioneert zoals het moet. Pet af voor David! Eén hoofdstuk verder is David privé. Het is een echt Privé-verhaal. De boulevardpers laat zijn lezers smullen. David laat zijn oog vallen op een getrouwde vrouw. Haar man is soldaat in het leger van de koning. David organiseert dingen zó dat die man bij een militaire actie om het leven komt. En dan haalt David Batsheba bij zich in het paleis.

Hoe is dat bij God mogelijk?! Zo'n schokkend verschil tussen David-in-functie en David-privé! Er zit in de bijbel niet eens een hoofdstuk tussen. Het verhaal loopt gewoon door! Hoe is dat bij God mogelijk?! Zoiets is bij mensen mogelijk. Een functie geeft status. En je past er wel voor op die op te geven. Een functie beschermt; beschermt een mens ook tegen zichzelf. Dat heeft op zichzelf genomen niets te maken met huichelarij of onoprechtheid. Maar wanneer we in functie zijn werkt alles wat we weten gewoon beter. Zo zijn we gewoon. Zo zit het leven in elkaar. Een functie, zeker als die functie te maken heeft met hoge idealen en normen of met godsdienst, dekt veel toe dat diep in ons hart leeft. Rechters en veel dominees dragen niet voor niets een toga over hun gewone kleren. Een functie doet een mens boven zichzelf uitstijgen. In ouderwetse kerken moet de voorganger via een steil trapje de kansel op.

Voordat deze preek al te spannend wordt in de richting van mensen die wij als functionarissen kennen: laten we gewoon bij onszelf blijven. Zit er ook geen verschil tussen ons als gelovige-privé en gelovige-in-functie? Misschien hebt u ongelovige burens, mensen die zelfs met kerst niet naar de kerk gaan. Misschien hebt u eens de gelegenheid gekregen om bij uw burens te getuigen van uw geloof en te vertellen wat de gemeente betekent. Dat was een geweldig mooi getuigenis. Toen u weer thuis was voelde u zich meer christen dan ooit tevoren. Gelovige-in-functie! Volgens het boekje! Pardon, ik bedoel: zoals het in de bijbel staat. Maar wat ik in dit verband in alle bescheidenheid wilde vragen: Hoorde uw buurman, toen u bij hem thuis was en uw getuigenis gaf, precies hetzelfde als die zondagochtend, toen uw kinderen niet mee wilden naar de kerk?

Dit is nog maar een onschuldig, zelfs grappig voorbeeld. We lijken allemaal wel wat op David. We kennen allen die spanning tussen wie we 'in functie' zijn en wie we privé zijn. En anders kennen anderen dat wel van ons. Onze kinderen bijvoorbeeld! Hoe kom je daarin verder? Hoe leidt God je in die spanning zó, dat je in het geloof verder komt?

Daar helpt geen invoelende en alles begrijpende dominee of ouderling aan. Daar moet een profeet aan te pas komen. Zoals we lezen: 'En de Here zond Nathan tot David'. David was vast gelopen in de dubbelheden van zijn leven. Hij was privé niet die hij in functie was. Hij was niet die hij was. Daar loopt een mens vroeg of laat hopeloos in vast. God leidt David uit deze situatie door een profeet op zijn pad te sturen.

Vraag op straat aan willekeurige voorbijgangers wat een profeet voor figuur is. Tien tegen één dat men zal zeggen: Een profeet? O, dat is een soort toekomstvoorspeller. Een profeet is niet per definitie iemand die de toekomst voorspelt. Dat doet hij in veel gevallen óók. Maar in de eerste plaats is een profeet iemand die het verleden en het heden doorlicht. Een profeet doet aan doorlichten. Je kunt een profeet vergelijken met een arts op de röntgenafdeling van een ziekenhuis. U hebt last van chronisch hoesten. De röntgenoloog plaatst u achter het röntgenschermbild en doorlicht uw longen. Hij bekijkt de foto en zegt: 'U zult van nu af aan moeten ophouden met roken, anders voorzie ik in de toekomst ernstige problemen met uw gezondheid'. Zo werkt ook een profeet. Een profeet doorlicht verleden en heden. En van daaruit trekt hij lijnen naar de toekomst.

De profeet Nathan doorlicht Davids leven. Wat David uit zijn privéleven verborgen had weten te houden komt aan het licht. En dan trekt Nathan de lijnen door naar de toekomst. Nathan zegt in vers 10 tegen David: 'De Hethiet Uria - de echtgenoot van Bathseba - hebt gij door het zwaard verslagen'. Nathan brengt de rol van het zwaard aan het licht in de affaire David-Bathseba. Vandaar trekt Nathan de lijnen door naar de toekomst. Hij zegt in vers 10: 'Het zwaard zal van uw huis nimmermeer wijken'. De lijn van het zwaard wordt in Davids geschiedenis doorgetrokken. David heeft dat later geweten. Zijn eigen zoon Absalom zou het zwaard tegen zijn vader trekken. De profeet Nathan brengt nog meer verborgenheden aan het licht uit Davids verleden en heden. Het nemen van de vrouw van een ander. En ook deze lijn trekt Nathan door naar de toekomst. Hij profeteert in vers 11: 'Zo zegt de Here... Ik zal uw vrouwen voor uw ogen weghalen en aan uw naaste geven'. David heeft ook dat geweten. Toen Absalom een staatsgreep tegen hem gepleegd had, ging hij daarna naar bed met de bijvrouwen van zijn vader.

De profeet doorlicht Davids levensgeschiedenis. Hij brengt aan het licht wat daarin verborgen was gehouden. Hij laat de verbanden in Davids geschiedenis zien. Dat is schokkend. Wanneer straks Absalom met zijn samenzwering begint, kan David niet in oprechte verbazing zeggen: 'Hoe komt een vader aan zo'n zoon? Tragiek van het leven.

De profetische doorlichting van zijn levensgeschiedenis door Nathan sluit zo'n reactie uit. In die gebeurtenissen - die als Nathan zijn profetie uitspreekt nog uitstaan - komt het verborgene uit Davids heden en verleden aan het licht. Dat is schokkend. En toch is het genade. Genade is soms schokkend. Het is leiding van God. God leidt David uit

de verborgen troep van zijn heden en verleden. En dat doet Hij middels de profetische doorlichting van zijn levensgeschiedenis uit de mond van Nathan.

Er is voor een mens geen verlossing uit het verleden, geen bevrijding uit het heden, geen echte toekomst, als er dingen uit verleden en heden verborgen blijven. De echte toekomst, het Koninkrijk van God, is licht zoals God zelf licht is. Deze toekomst is de voleindigde geschiedenis. Voleindigde geschiedenis: alles uit het verleden en heden is daar tot volheid gekomen. En tot die volheid hoort ook de helderheid. In het Koninkrijk van God zal de hele geschiedenis, van ieder mens, van Israël, van de volkeren, van de kerk, doorzichtig zijn tot op God. Jezus heeft het zelf gezegd: 'Er is niets verborgen of het zal geopenbaard worden'.

Een profetische duiding van een levensgeschiedenis is een voorproefje, vooruitgrijpen op de bevrijdende toekomst van het Rijk van God. Nathan brengt het verborgen privéleven van de voortreffelijk functionerende koning David aan het licht. Dat licht is bevrijdend licht. En straks zal heel Israël het zien, als men ogen heeft om te zien. Het komt naar buiten. Het binnenste van Davids geheimenis komt naar buiten. Hoe schokkend ook: het is toch bevrijdend. Want wie met verborgenheden uit zijn verleden leeft, heeft geen toekomst.

God leidt David door de profeet Nathan uit de gevangenis van zijn verborgen privégeschiedenis. En David laat zich leiden. Hij belijdt zijn schuld. In vers 13 zegt hij: 'Ik heb gezondigd tegen de Heer'. David laat zich leiden. David accepteert het dat de zoon die hij bij Bathseba heeft, sterft. Hij bedrijft rouw als dat zieke kind nog leeft. Dan heeft hij rouwkleren aan, wast zich niet en neemt geen voedsel tot zich. Hij beëindigt zijn rouw als het kind gestorven is. Schokkend! Omgekeerde wereld! David rouwt over de levende getuige van zijn verborgen verleden. En als die overleden is, legt hij zijn rouwkleed af, wast zich, gaat naar het huis van God en gaat eten.

David laat zich uit het verborgen verleden leiden. En de toekomst begint voor hem in het huis van God en aan tafel. Laat u zich ook leiden? U mag zich straks laten leiden naar de avondmaalstafel.

